

Kaarina Kaikkonen (b. 1952), who is known for her urban-scale clothing installations, blurs the boundaries between sculpture, architecture and nature. The book published this spring in connection with the Galerie Forsblom solo exhibition includes works from the last two decades of Kaikkonen's long career. The main emphasis is on the large-scale installations she has created all over the world but the book also introduces a few individual pieces, also created from used clothes or shoes. Throughout her career Kaikkonen has created several permanent public works as well, but they are not included in the book.

In addition to the large double-page photographs of the works, the book contains three short articles. Italian museum director Marina Dacci describes the essence of Kaikkonen's art as follows: "Kaikkonen's strength lies in her ability to create works that get their power from the fragility of inti-

mate gestures, but at the same time they have a universal human voice." Critic Marja-Terttu Kivirinta analyses Kaikkonen's art in a wider context. She makes a comparison to the 1960s *arte povera*, "poor art", which made art available to everyone using everyday materials and common colours and also gave attention to the people experiencing the art. The third article was written by curator Julia P. Herzberg from New York who focuses on two installations created in Chile. She describes in an interesting way the process of setting up the installations and how the people who had experienced the military dictatorship interpreted Kaikkonen's works.

The quality of some of the photographs taken over the years is slightly poor and the text editing could have been more careful, but the extensive book does open the reader's heart to Kaikkonen's humane and communal art. **ark**

Kaarina Kaikkonen, *Dialogues*, National Museum of Fine Arts, Santiago, Chile 2013.

REUNALTA KESKIÖÖN FROM THE EDGE TO THE CENTRE Hella Hernberg

RORY HYDE: **FUTURE PRACTICE. CONVERSATIONS FROM THE EDGE OF ARCHITECTURE.** ROUTLEDGE 2012. 280 P.
INDIRA VAN 'T KLOOSTER: **REACTIVATE! INNOVATORS OF DUTCH ARCHITECTURE.** TRANCITY VALIZ 2013. 256 P.

Kriisit ovat aina olleet otollista aikaa uuden luomiselle. Arkkitehtien ammatillinen kriisi ja maailmaa kohtaavat viheli-

aiset ongelmat ovat lähtökohtana kahdelle kirjalle, jotka kuvaavat uusia tapoja toimia arkkitehtina nyky- ja tulevaisuuden yhteiskunnassa.

Australialainen arkkitehti Rory Hyde esittelee *Future Practice*-kirjassaan suunnittelijoita, jotka luovivat laaja-alaisesti rakentamisen, muotoilun, yhteiskunnallisen päätöksenteon, aktivismin tai yhteisöllisen osallistumisen kentässä. Hyde kuvaa arkkitehtien uudenlaisia rooleja oivaltavilla titteleillä: *civic entrepreneur* (yhteiskunnallinen yrittäjä), *strategic designer* (strateginen muotoilija) tai *contractual innovator* (sopimusten uudistaja). Laajentaessaan näkökulmaa siitä, mitä arkkitehti voi tehdä työksensä, nämä "arkkitehtuurin reunalla" operoivat suunnittelijat itse asiassa suuntaavat kohti yhteiskunnallista keskiötä, jonka ulkopuolelle perinteinen tapa toteuttaa arkkitehtuuria on ajautunut.

A10-lehden päätoimittaja Indira Van 't Klooster tarkastelee vastaavaa ilmiötä Hollannissa. Hänen kirjansa *Reactivate!* kertoo hollantilaisarkkitehtien "uudesta sukupolvesta", joka luo uudenlaista urapolkua kiristyneessä taloustilanteessa ja siitä johtuvassa kilpailussa. Nuorten toimijoiden motiivit ovat kuitenkin paljon muita kuin taloudellisia: he haluavat kantaa vastuuta ympäristöstä, tarjota asukkaille parempia osallistumisen mahdollisuuksia ja vastata uudenlaisten asu-

mistapojen kasvavaan kysyntään.

Nämä ajan hermolla olevat arkkitehdit eivät metsästä sankarin viittaa eivätkä keskity vain rakennusten suunnitteluun. Kuten brittiläinen Indy Johar toteaa, olennaista ei ole se, suunnitellaanko taloja vai ei, vaan se, miten paikoista tehdään parempia. Joharin 00://-toimistossa työskentelee arkkitehtien lisäksi kaupunkimaantieteilijöitä, koodareita ja antropologeja. Toimiston projektit toteuttavat Joharin filosofiaa, jossa on siirrytty "tiiliarkkitehtuurista" "systemien arkkitehtuuriin".

Yhteistä kummankin kirjan esittelemille uuden ajan airuille on vastuullisuus, nopeus, joustavuus, systeemiajattelu ja uusien bisnesmahdollisuuksien etsiminen. Oma-aloitteiset, ilman asiakasta toteutetut projektit, joukkorahoitus, päätöksentekoprosessien uudelleenmuotoilu ja osallistava suunnittelu ovat esimerkkejä kehityksessä olevasta uudesta kulttuurista, joka suhtautuu avoimesti siihen, mitä, miten ja kenelle suunnitellaan. Pitkäkestoisten rakennushankkeiden rinnalle kehitellään kevyempiä mutta näkyviä tempauksia, jotka tapahtuvat tässä ja nyt. Tästä oiva esimerkki on DUS-arkkitehtien hiekalla täytetyistä säkeistä kasattu "hotelli" ja tapahtumatila, joka kiersi Hollantia puolilaittomasti kesällä 2009

Molemmat kirjat kritisoivat virkistä-

västi arkkitehtien väljähtyneitä toimintatapoja. Esimerkiksi Dan Hill ruotii *Future Practice*-kirjan esipuheessa, miten arkkitehdit eivät ole kyenneet kehittämään ansaintalogiikkaansa tai uudenlaista liiketoimintaa vaikkapa rakentamisen muodossa, saati innovoimaan uusia tuote- tai palvelumalleja, ja miten abstraktin, tilallisen ymmärryksen ylikorostaminen tekee arkkitehtuurista yhteiskunnallisesti kapea-alaista. Samalla kirjat sisältävät monipuolisen kattauksen hyviä eväitä uusiin aluevaltauksiin ja ammatilliseen uudelleenasemointiin. Kirjat puhuvat omalla tavallaan arkkitehtuurin uudelleenmuotoilusta: ei ole niinkään kyse siitä, mitä suunnitellaan, vaan miten ja millä keinoin työtä tehdään. Suunnittelun kohde voi olla paljon muutakin kuin fyysinen objekti. Suunnittelijan rooli on yhä enemmän erilaisen muutosprosessien ohjaamista. Suunnittelijan tehtävänä on luoda alusta yhteiselle toiminnalle ja edellytykset sille, miten päästään vanhasta tilanteesta uuteen. Sama kehitys on ollut käynnissä muotoilun alalla jo viime vuosikymmenien ajan, ja se on synnyttänyt uusia työkaluja ja liiketoiminnan mahdollisuuksia. Myös arkkitehtuurissa muutokselle on nyt ilmeisesti tarvetta ja kysyntää.

*Reactivate*n hollantilaisjoukosta nousevat esiin DUS:in lisäksi muun muassa kierrätysmateriaalien käyttöön erikois-

tunut Superuse Studios, joukkorahoituksen avulla Luchtsingel-sillan Rotterdamiin toteuttaneet ZUS-arkkitehdit sekä Mark Koehler, joka käyttää "Ideal Day"-nimistä metodia asukkaiden kanssa suunnitteluun. Myös *Future Practice* esittelee arkkitehteja, joilla on strategisesti mielenkiintoinen tulokulma työhönsä, esimerkiksi melbournelaisen Steve Ashtonin, joka on erikoistunut sopimusten ja hankintaprosessien muotoiluun, ja Marcus Westburyn, jonka projekti on herättänyt Newcastle'n keskustan tyhjät tilat eloon väliaikaisten vuokralaisten avulla.

Future Practice-kirjan keskustelumuo- toiset tekstit ovat miellyttäviä lukea, ja niiden rakenne palvelee myös kiireistä lukijaa – 17 keskustelun joukosta on helppo poimia itseään eniten kiinnostavat. *Reactivate*-kirjassa esitellyt projektit ovat hollantilaiseen tapaan raikkaan ennakkoluultomia, mutta tekstiosuus vaikuttaa, harmi kyllä, hätäisesti kirjoitetulta. Kirja on ilmeisesti tehty ennen kaikkea hollantilaiselle yleisölle, koska paikallisia ilmiöitä ja instituutioita, joita ulkomaalaisen on vaikea hahmottaa, ei ole selitetty. Kirjat herättävät kuitenkin tärkeitä kysymyksiä positiivisessa hengessä. Toivottavasti ne innostavat myös lukijaa kyseenalaistamaan ja kokeilemaan. **ark**

Crises have always been favourable times for creating something new. The crisis of the architectural profession and the wicked problems that face the world are the starting points for two recent books that describe new ways of

working as an architect in the present and future society.

In his book *Future Practice*, Australian architect Rory Hyde presents architects and non-architects that are navigating broadly within the fields of building, design, public decision-making, activism or citizen participation. Hyde describes the new kinds of roles for architects through insightful titles: "civic entrepreneur", "strategic designer" or "contractual innovator". When expanding the perspective on how architects can actually work, these professionals operating at the "edge of architecture" are in fact heading back towards the core of societal issues, the "traditional" way of doing architecture having failed in keeping its position in the society.

Indira Van 't Klooster, editor-in-chief of the journal *A10*, presents a similar phenomenon in the Netherlands. Her book *Reactivate!* is about the "new generation" of Dutch architects who are forging a new kind of professional path within the harsher economic climate and its consequent increased competitiveness. The motives of the young protagonists are, however, much more than merely economic: they want to take responsibility for the environment, offer inhabitants better opportunities for participation, and respond to the growing demand for new ways of living.

The primary aim of these trailblazers is not to become "starchitects", nor do they focus only on designing buildings. As the British architect Indy Johar puts it, what's essential isn't whether or not

one designs buildings but how places are made better. In Johar's office 00://, urban geographers, coders, and anthropologists work together with architects. The office's projects realise Johar's philosophy, where there has been a shift from "the architecture of brick buildings" to "the architecture of systems".

As presented in their books, what these heralds of the new era have in common is responsibility, agility, flexibility, systems thinking and the search for new business opportunities. Self-initiated projects implemented without a client, crowd sourcing, reformulation of the decision-making process, and participatory planning are examples of the new developing culture, which has an open approach to what, how and for whom something is designed. Parallel to long-term building projects, lighter but more visible actions are developed, which take place here and now. An excellent example of this is the migrating "hotel" and events space by DUS architects put together from sand-filled "china bags", which toured the Netherlands semi-legally during the summer of 2009.

Both books refreshingly criticise the fossilising working practices of architects. For example, Dan Hill analyses in the foreword to *Future Practice* how architects have failed to redevelop their revenue generation model or new business models, say in the form of property development, not to mention innovate new product and services models, and how the overemphasis on abstract spatial understanding makes architecture socially very narrow. At

the same time, the books contain a diverse helping of good building blocks for new areas of conquest and professional recalibration. The books speak in their own way about the redesign of architecture: it's not so much a question of what to design but how and through what means work is done. The aim of the design can be much more than just a physical object. The role of the designer is increasingly one of facilitating different processes of change. The task of the designer is to create a platform for collaboration and the conditions for how to get from the old situation to a preferred one. The same development has already taken place in the field of design in recent decades, and has created new tools and opportunities for business activities. Also in architecture there is now an obvious need and demand for change.

In addition to DUS, other Dutch groups featured in *Reactivate* include Superuse Studios, who specialise in the use of recycled materials, ZUS, who with the help of crowd sourcing realised the Luchtsingel bridge in Rotterdam, and Mark Koehler, who used the so-called "Ideal Day" method of designing together with residents. Also *Future Practice* presents architects who have a strategically interesting approach to their work; for example, Steve Ashton, from Melbourne, who specialises in the formulation of contracts and procurement processes, and Marcus Westbury, who came up with the project of giving life to empty spaces in the centre of Newcastle with the help of temporary tenants.

The dialogue format of the texts in *Future Practice* is pleasant to read and the structure also serves the hurried reader – among the 17 dialogues it's

the aim of the design can be much more than just a physical object

easy for readers to pick those that interest them most. The projects presented in *Reactivate* are, true to Dutch style, fresh and open-minded, but the texts unfortunately seem to have been written in a hurry. The book is obviously made above all for a Dutch audience because local phenomena and institutions that are difficult for a foreigner to comprehend have not been very well explained. Both

books, however, raise important questions in a positive spirit. Hopefully they will also inspire the reader to challenge and experiment. **ark**

ZUS, Luchtsingel, Rotterdam.